

A Ha Fanga ki'i tokoni ke faka'ehi'ehi mei he mole ho fakamo'ui:

❖ **Ko e me'a ke faka'ehi'ehi mei ai (Filipai 3:1-3)**

- Kimu'a pea lea fekau'aki mo e ngaahi fakatu'utamaki 'oku tu'u fakatu'utamaki ki he tui, 'oku 'omi 'e Paula ha fale'i: "Fiefia 'i he 'Eiki". Fili. 3:1a)
- 'Oku ne tanaki atu ki he me'a ni ha me'a mahu'inga: 'oku lelei ke toutou lea 'aki 'a e mo'oni 'oku tau ma'u, neongo kapau kuo tau 'osi 'ilo'i lelei ia (Fili. 3:1b).
- 'E lava fefe ke tau fiefia 'i he 'Eiki?
- 'Oku fakamahino'i 'e Paula 'a e fakatu'utamaki lahi taha na'e tu'u fakatu'utamaki ki he siasi 'i he taimi ko ia: ko e kau faiako loi na'a nau ako'i 'a e talangofua pau ki he fono 'o e ouau (Fili. 3:2). 'Oku ne lave ki he ngaahi me'a ni 'i ha founga kehekehe 'e tolu: kulii (Saame 22:16; 2 Pita 2:21-22); kau faikovi; mo e kau maumau'i 'o e kakano ('i he kamu)

❖ **Ko e me'a 'oku toe (Filipai 3:4-6)**

- Ihe Fakataha i Selusalema, nae tuutuuni ke oua naa hohaa ae Senitaile ihe gaahi mea oe lao faka-Siu (Ngaue 15:19-21). Kaekehe, na'e 'i ai ha kau faiako pau na'a nau ha'u ki Filipai 'o ako'i 'a e fiema'u 'o e kamu (Fil. 3:2-3).
- 'I he'ene foki ki mui 'i he taimi, 'oku fakamanatu ai 'e Paula kiate kinautolu 'a 'ene haohaoa 'i he'ene hangē ko e kau faiako ko iá (Fil. 3:4-6):
- (1) Kamu 'i hono 'aho valú; foha 'o ha ongomātu'a mateaki
- (2) Hepelū 'o e Hepeluú; Penisimani ko e sitoka ma'a .
- (3) Fekau'aki mo e laó, ko e Fālesi fefeka tahá .
- (4) Fekau'aki mo e faivelengá, ko ha tokotaha fakatanga ia 'o e siasí.
- (5) Ko e tauhi ta'ealahala'i 'o e Laó .
- — Ka na'a ne polepole 'i he ngaahi me'a ni kotoa pe 'i he te'eki ke ne 'ilo 'a Sisu. Ko eni kuo ne 'ilo'i 'oku te'eki ke ne mahino'i 'a e Lao (Mt. 5:21-22). Ko eni kuo ne 'ilo ko Kalaisi pe 'oku fakamo'ui (Fil. 3:7)

❖ **Ko e me'a mahu'inga (Filipai 3:7-8)**

- 'Oku fuatautau 'e Paula 'ene mo'ui ki mu'á mo 'ene mo'ui lolotongá. 'I he tafa'aki 'e taha, 'okú ne tuku ai 'ene 'iló kotoa; ko hono kaha'u nāunau'ia ko ha tokotaha ako fetu'u 'a Kāmelieli; 'ene ngaahi me'a ofa faka-Fālesi fakafo. Ma'u kotoa.
- Ko eni, tuku ki he tafa'aki 'e taha 'o e me'afua 'ene mo'ui talu 'ene fetaulaki mo Kalaisi. 'Oku hoko 'a e ma'u kotoa pe ko e veve, he 'oku 'ikai ha me'a 'e fakatau ki he 'ofa 'a Kalaisi (Fil. 3:7-8).
- Ko e hā ha me'a 'e toe mahu'inga ange 'i he mo'ui ta'engata 'i he langi pea 'i he māmani fo'ou? Ka, 'oku fakakuihi 'e he ngaahi me'a mahu'inga fakamāmani 'a e tokolahi mei he mo'oni'i me'a ko eni. 'Oku 'i ai ha fe'au'auhi fakanatula 'i he vaha'a 'o e ngaahi me'a 'oku lau 'oku mahu'inga heni mo e me'a 'oku fakamahu'inga'i mo'oni 'e Hēvaní: 'a e 'ulungaanga faka-Kalaisi mo e fakamo'ui 'o e laumalié.

B Ngaahi tokoni ki he nofo ma'u 'i he fakamo'ui:

❖ **Ko e tui kia Kalaisi (Filipai 3:9)**

- Na'e falala 'a Paula ki he'ene ma'oni'oni, pea na'a ne 'alu ki Tamasikusi ke fakafoki 'a e kau lotu hee 'o e "Hala" ki he hala 'o e fakamo'ui (Ngaue 9:1-2). Ka na'a ne hu ki Tamasikusi kuo ikuna'i ia 'e ha ma'oni'oni 'e taha, 'a e ma'oni'oni 'a e 'Otua: "'a ia 'oku tupu 'i he tui kia Kalaisi" (Filipai 3:9).
- Talu mei he momeniti ko ia, mo e 'ikai ke ne toe falala ki he'ene ma'oni'oni. He 'oku ta'e'aonga 'a e falala ki he'etau ngaahi ngaue ke ma'u ai 'a e fakamo'ui (Kal. 2:16).
- Na'a ne faka'amu ke "'ilo'i ia 'ia [Kalaisi]" (Fili. 3:9). Ko e ha 'oku 'uhinga ki ai 'eni?
- Fakatau ki he 1 Kolinito 1:30, 'oku falute 'e he "'ia Kalaisi" 'a e me'a kotoa pe 'oku kau 'i he Palani 'o e Fakamo'ui, mei he kamata'anga 'o 'etau poto fakalaumalie (poto), 'o fakafou 'i he fakatonuhia'i 'i he tui (ma'oni'oni) mo e teuteu ki he langi (fakama'oni'oni'i), 'o a'u ki he fakalangilangi 'i he Ha'ele 'Angaua Mai (huhu'i)

❖ **Ko e 'ilo kia Kalaisi (Filipai 3:10-16)**

- 'E lava fefe ke tau 'ilo'i 'a Kalaisi (Fili. 3:10-16)?
- (1) 'I he taimi 'oku tau ako ai 'Ene Folofola
- (2) 'I he taimi 'oku tataki ai kitautolu 'e he Laumalie Ma'oni'oni
- (3) 'I he taimi 'oku tau kau ai 'i He'ene ngaahi mamahi
- (4) 'I he taimi 'oku tau hoko atu ai ki he taumu'a
- 'Oku hange 'a e mo'ui faka-Kalisitane ko ha matakali. Kuo pau ke tau fakakaukau lelei ki he'etau taumu'a. 'Oku 'ikai ke tau mo'ui ke nofo heni 'o fiefia pe 'i he mo'ui ni. 'Oku tau 'amanaki ke a'usia 'a e toetu'u 'o e mate (Fili. 3:11).
- Kae 'oua kuo hokosia 'a e momeniti ko ia, 'oku tau feinga ke "a'usia 'a e me'a na'e ma'u ai au 'e Kalaisi Sisu" (Fili. 3:12). Na'e ma'u au 'e Sisu ke foaki kiate au ha kolo; ko ha pale; ko ha mo'ui ta'engata ke nofo mo la (Hepelu 11:10; Fili. 3:14; 1 Tesaloni 4:17)